

Neuvostoliiton Kommunistinen puolue (Venäjä) ja Kommunistien Liitto (Suomi) järjestivät yhteisen teoreettisen seminaarin 9.3.2008 Helsingissä. Seminaarin päätteeksi julkaistiin yhteinen kommunistisille ja työväenpuolueille sekä työväen järjestöille osoitettu kirje/asiakirja:

Hyvät toverit, veljespuolueiden edustajat!

Me, Neuvostoliiton Kommunistisen puolueen ja Kommunistien liiton (Suomi) edustajat, olemme yhdessä pitkään keskustelleet kommunistisen ja työväenliikkeen nykyistä alennustilaa koskevasta kysymyksestä. Koemme suurta huolta maailman työkansan, työväen- ja kommunistisen liikkeen tulevaisuudesta ja haluamme yhdessä lähestyä puoluetanne/järjestöänne seuraavalla kirjeellä:

Kommunistisen ja työväenliikkeen tehtävistä

Sen jälkeen, kun kommunististen ja työväenpuolueiden entinen taistelutaktiikka oli hyödynnetty loppuun 1980-luvun lopulla, on maailmamme muuttunut perusteellisesti. Sosialismi on kokenut vakavat takaiskunsu, voimistuva imperialismi jakaa uudellen maailmaa ja mm. aseellisesti. Työväenluokan rakenteessa on tapahtunut muutoksia, maiden välisissä keskinäisuuhteissa kärjistyvät lukuisat sosiaaliset, taloudelliset ja geopoliittiset ristiriidat. Maailman työväenluokalle ja työkansalle on laadittava uusi kapitalisminvastaisen taistelun taktiikka ja vietävä loppuun työväenliikkeen historiallinen tavoite kapitalismin kukistamisesta ja luokattoman yhteiskunnan rakentamisesta. Haluamme esittää eräitä ajatuksia tämän tavoitteen saavuttamisen teistä:

Maxismi-leninismi muodostaa meille edelleen tieteellisen perustan kaikkien yhteiskuntamme ilmiöiden arvioimiseksi – arvioinnin, jota on jatkuvasti päivitettävä. Kuitenkin eräät kommunistit vetoavat sellaiseen yhteiskunnalliseen tilaan, joka ei ole enää ajankohtainen. Toisaalta kykenemättömyys aikamme yhteiskunnallisten tapahtumien arvioimiseen marxilaisen tieteen avulla on johtanut siihen, että aikaisemmin luokkakantaiselle työväenliikkeelle uskolliset joukot ovat irtaantuneet etujoukosta ja lähteneet omille teilleen.

Lukuisille marxilaisille ryhmille ja puolueille on ongelmana, että marxilaista tiedettä ei kyetä ottamaan oman politiikkansa työkaluksi. Yksistään Euroopassa toimii jopa satoja marxilaisia puolueita ja ryhmiä, jotka jossain muodossa olivat olemassa jo vuosikymmenet sitten. Useat näistä liikkeistä ja virtauksista, jotka syntyivät vaikeuksien ilmenemisen oloissa kommunistisessa ja työväenliikkeessä, yrittävät ratkaista silloin omaksumansa linjan pohjalta tämän päivän ongelmia. Tämän päivän ongelmat ovat kuitenkin aivan toisenlaiset. Siksi ne tulee myös ratkaista kylläkin marxilaisen tieteen avulla, mutta vetoamalla tämän päivän realiteetteihin. Näin tulee arvioida myös kapitalisminvastaisen taistelun uutta taktiikkaa.

Keskimmäisenä kysymyksenä on tässä yhteydessä kysymys sosialismin hajoamisesta. Miksi sosialismi koki tunnetut takaiskunsu, mikä nimenomaisesti johti kommunistisen ja työväenliikkeen luokkataistelun strategian ja taktiikan pitkä-aikaiseen pysähdystilaan? Ilman vastausta tähän kysymykseen me emme voi selvittää eteenpäin, vastaus antaa avaimen monen muun ongelman ratkaisemiseen.

Kun sosialismi kehittyi menestyksellisesti usean vuosikymmenen ajan saavuttaen suuria voittoja tieteen, talouden ja yhteiskuntapolitiikan alalla, niin miksi se ei kyennyt torjumaan 1980-luvun poliittista ja ideologista hyökkäystä? Olemme sitä mieltä, että sosialismin kaltaisen maailmanjärjestelmän taaantumisen on mahdollista vain siinä tapauksessa,

jos sen määräävät yhteiskunnan, talouden ja luokkataistelun kehityksen sisäiset lainalaisuudet. Vain hyvin harvan marxisti-leninistin onnistui huomata ne ajoissa ja niiden voittaminen osoittautui täysin mahdottomaksi tehtäväksi. Haluamme tuoda esiin jotain perusajatuksia siitä,

2

miten tätä asiaa tulisi lähestyä:

1) 1900-luvun sosialismi perustui perinteiseen teollisuustuotantoon, joka hallitsi teollisuutta ja vastaavasti kansantaloutta. Mutta tuotantovoimien kasvu toi mukanaan automaattisen tietojenkäsittelyn ja sen soveltamisen tuotantoon. Tämä oli tuotantovoimien kehitykselle samanlainen vallankumouksellinen hyppäys kuin 200 vuotta aiemmin siirtyminen manufaktuuri- tuotannosta koneelliseen tehdasteollisuuteen. Tällaisessa tilanteessa kapitalismi onnistui nopeasti soveltamaan tuotantoon uusia menetelmiä, mikä antoi sille lisää voimaa.

2) Sosialistinen maailmanjärjestelmä ja etenkin Neuvostoliitto noudattivat talouden ohjauksessa keskitetyn suunnitelmatalouden periaatteita. Kuitenkin, kun Neuvostotalouden piirissä toimi 1970-luvulta jo satojatuhansia yrityksiä, tuotti niiden keskitetty ohjaaminen ongelmia, taloudellinen kehitysvauhti hidastui. Ei myöskään onnistuttu vauhdittamaan tieteellis-teknillisten saavutusten soveltamista kansantalouteen. **Tässä nimenomaisessa väliaikaisessa historiallisessa tilanteessa kapitalismin ja sosialismin välinen taloudellinen ero lakkasi supistumasta.** Neuvostoliitossa taloudellisen mekanismin parantamisen ongelmaa yritettiin korjata siten, että otettiin käyttöön erilaisia taloudellisia kannustimia jo 1950-luvulta lähtien. Nämä toimenpiteet tuottivat määrättyä tulosta, mutta viime kädessä pikemminkin lisäsivät sosialistisen yhteiskunnan ongelmia, koska taloudelliset vipusimet niiden silloisessa muodossa loivat vääränlaista kuvaa sosialismin tavoitteista ja arvoista. Talousmiehet, jotka asettivat etualalle taloudellisten osoittimien saavuttamisen, eivät aina ottaneet huomioon sosialismin periaatteita. Alkoi muodostua varjotaloutta ja sen mukana myös sellainen sosiaalinen ryhmä tai kerros, jolle kasaantui varjotalouden avulla hankittua rahaa.

3) Ei ratkaistu tärkeätä ideologista kysymystä sosialistisen ja kommunistisen yhteiskunnan kehitysvaiheiden välisestä suhteesta. Marx ja kommunistit puhuivat jo varhain kommunistisesta yhteiskunnasta. Kirjassaan Gothan ohjelman arvostelua Marx osoitti kommunistisen yhteiskunnan kehityksen jakautuvan alempaan ja korkeampaan vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa säilyvät pitkään kapitalismilta perityt ongelmat. Sitten kommunismin korkeammassa vaiheessa, kuten Marx toteaa, työ ei ole enää toimeentulokeino, vaan siitä tulee ensimmäinen elämäntarve. Ja vasta sen jälkeen yhteiskunta voi kirjata lippuunsa ”jokaiselta kykyjensä mukaan, jokaiselle tarpeidensa mukaan”.

Tänään voimme todeta, että kommunistisen yhteiskunnan ensimmäistä vaihetta toteutettiin menestyksellisesti sosialistisen maailmanjärjestelmän piirissä. Neuvostoliitossa ja muissa sosialistisissa maissa saavutukset kansantalouden, tieteen, koulutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin alueilla olivat valtavia. Mutta teoreettisia näkemyksiä sosialismista ja kommunismista ei juurikaan kehitetty. Keskeisimmät Neuvostoliitossa 1950-80-luvuilla painetut (myös venäjänkielestä useimmille kielille käännetty) marxilais-leniniläisen filosofian ja poliittisen taloustieteen oppikirjat näkevät sosialistisen yhteiskunnan keskeisenä tavoitteena tuotannon, kulutuksen ja materiaalsen hyvinvoinnin jatkuvan lisäämisen. Marxilaisen teorian asettamuksiin sosialistisen ja kommunistisen kehityksen vaiheista ja niiden välisestä

vuorovaikutuksesta kiinnitettiin vähän huomiota, vaikka yhteiskunta ympärillä kehittyi valtavasti askelin.

Oliko sosialismin kriisi väistämätön?

Sosialismin kehityksen alkuvaiheissa, kun talous ja aineellinen hyvinvointi olivat hyvin alhaisella tasolla, oli luonnollista, että sosialismin tavoiteasetteluissa etusijalla olivat yhteiskunnan aineellisen perustan ja hyvinvoinnin kehittäminen. Valtio ja vallankumous – teoksessaan Lenin kirjoitti: ”Poliittisesti ero kommunismin ensimmäisen eli alemman vaiheen ja toisen eli korkeamman vaiheen välillä tulee ajan oloon todennäköisesti valtavan suureksi, mutta nyt kapitalismin aikana olisi sen julistaminen naurettavaa”. Tänäkin tiedämme, että yhteiskuntakehitys on tuottanut sosiaalisten ja taloudellisten toimeentulokysymysten rinnalle uusia globaaleja ristiriitoja, joiden yhtä-aikainen ratkaiseminen on välttämätöntä ihmiskunnan selviytymisen ja hyvinvoinnin kannalta. Tässä voimme viitata vaikkapa ilmastomuutokseen, ekokatastrofiin tai pandemioihin sekä globaaliin elintarvikeongelmaan. Sosialismin ja kommunismin teorian olisi tullut kehittyä ja kyetä sovittamaan menestyksellisesti yhteen aineellisen hyvinvoinnin kehittämisen kysymykset muiden yhteiskunnallisten kärjistyvien ongelmien ratkaisemisen kanssa. Tähän ei kyetty 1980-luvulla ja sitä edellisinä vuosina. Alkuperäinen sosialismin ihanne aineellisen hyvinvoinnin jatkuvasta kasvusta sosialismin ensisijaisena tehtävänä ei enää kyennyt mobilisoimaan joukkoja eikä se itse asiassa paljoakaan poikennut siitä, mitä heille saattoi tarjota kapitalismi.

Myöskään sosialismin oloissa yhteiskunta ei kyennyt sopeutumaan poliittisesti alati kasvaviin tuotantovoimiin. Toimeentulon kasvun lisäksi sosialismille ei osattu esittää muuta selvää funktiota, vaikka muutokset yhteiskuntakehityksessä saattoivat jopa keskipitkällä aikavälillä muuttaa oleellisesti päivänkohtaista elämää. Tilannetta ohjasi marxilaisen talous- ja yhteiskuntatieteen hyvin tuntema tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden vastaavuuden laki. Valittavasti yhteiskuntasuhteet pysäytettiin 1930-1940-lukujen tasolle. Kun yhteiskunnan kehitystasoa ei osattu tai ei uskallettu saattaa vastaamaan kasvaneita tuotantovoimia, odotti edessä paluu kapitalismiin.

Sosialismin asteittainen ajautuminen kriisiin oli lähinnä väistämätön. Kun aiemmin sosialistinen maailmanjärjestelmä ja kansainvälinen työväenliike oli kyennyt olemassaolollaan estämään uuden imperialismin nousun, huomattiin tiettyssä vaiheessa imperialismin keskuksissa sosialismin kasvanut epävarmuus. Kapitalistiblokkien toimet maailman uudelleenjakamiseksi alkoivat ja niiden tukemiseksi kehitettiin niitä tukeva uusliberalistinen talouspolitiikka.

Ja Neuvostoliitossakin oli kasvaneen varjotalouden kautta muodostunut se sosiaalinen joukko, jolle oli kasaantunut rahaa ja näkemys siitä, miten tämä omaisuus voidaan turvata ja hyödyntää kapitaloimalla se kapitalistiseksi omaisuudeksi. Tämä joukko otti iloiten vastaan uusliberalistisen politiikan, jolle harhaanjohdetut kansanjoukot eivät pystyneet osoittamaan järjestettyä vastarintaa.

Subjektiviisen tekijän merkitys

Monet kommunistit esittävät tämän sosialismin hajoamiseen johtaneen prosessin yhteiskunnallisten toimihenkilöiden tai puolueiden virheiden ja petturuuden tulokseksi. Todellisuudessa yhteiskuntapolitiikan laajemmat lainalaisuudet olivat prosessin varsinainen sisältö ja se, miten tässä yhteiskunnalliset toimihenkilöt toteuttivat tätä kehitysprosessia muodosti yhteiskuntakehityksen tiettyjen lainalaisuuksien ilmenemismuodon. Missään tapauksessa tämä ei tarkoita sitä, että vääriä ja jopa rikollisia ratkaisuja tehneet poliitikot tulisi vapauttaa vastuusta. Päinvastoin, kyllä he ovat verrattavissa sotarikollisiin.

Tästä huolimatta, arvioimalla sosialismin hajaannukseen johtanutta tapahtumien ketjua luokkataistelun ja yhteiskunnallisen kehityksen lainalaisuuksien ilmenemisenä, on meidän huomattavasti helpompi kehittää luokkataistelun uutta kapitalisminvastaista strategiaa ja taktiikkaa. **Tällainen arvio voi toimia lähtökohtana koko kommunistisen liikkeen yhtenäisyydelle, asettamalla kaikki kommunistit samalle lähtöviivalle. Nyt ei ole syytä etsiä kriisiin johtaneita syitä toistemme virheistä, vaan meidän on keskityttävä tämänhetken tilanteen ja uuden toimintataktiikan analyysiin.**

Nykyisen aikakauden luonne

Vastatoiminnan puuttuessa jakavat kapitalistiblokkit uudelleen keskenään maailman markkinoita ja taloudellisia voimavaroja. Ne siirsivät huomattavalla tavalla suurtuotantoon kehitysmaihin käyttäen hyväksi niiden halpaa työvoimaa. Mutta samalla myös yhteiskunnalliset ristiriidat kärjistyvät. Vanhoissa teollisuusmaissa työllisyystilanne kärjistyy työpaikkojen siirtyessä halvempiin maihin. Uusissa teollistuvissa maissa pyrkivät kapitalistit pitämään työtätekevien toimeentulorajan alle työvoiman todellisen arvon.

Luokkataistelun kärjistymisenä tämäntyyppiset ristiriidat ilmenee myös nyt, mutta todellinen räjähdys tapahtuu silloin, kun nykyinen imperialistinen vaihe saavuttaa kypsyytensä ja kokee ensimmäisen maailmanlaajuisen liikatuotantopulansa, jonka ensimmäiset iskut ilmenevät mahdollisesti jo tänään. Lisäksi nykyisenkaltaisen markkinatalouden seinä tulee vastaan toiseltakin suunnalta. Kulutusta ja tuotantoa on alettava säädellä ja kehittää koordinoitusti mm. ekokatastrofin torjumiseksi.

Nykyisessä tilanteessa meidän kommunistien on kehiteltävä nykyaikaista luokkataistelutaktiikkaa niistä lähtökohdista, jotka meille nykyaika asettaa ottamalla huomioon mm. globaalien yhteiskunnallisten ristiriitojen kärjistymisen ja työväenluokan rakenteen muutokset.

On täysin meistä kiiinni se, voimmeko alkaa nimittää nykyistä aikakautta **”imperialismin väliaikaisen restauraation ja työväenluokan uudelleen järjestäytymisen aikakaudeksi”**.

Lyhyesti uuden taktiikan perusteista

Ilman selkeää tieteellisesti perusteltua sosialistista tulevaisuutta emme kykene luomaan sitä voimaa, joka pystyy järjestämään luokkataistelua uudella tasolla. Mutta joukkoliike ei voi aina rakentua ainoastaan sosialististen näköalojen tiedostamisen perustalle. Tarvitaan liike, joka samanaikaisesti toimii välittömien ja ajankohtaisten tavoitteiden puolesta tavalla, joka ei ole ristiriidassa yhteiskunnan sosialistisen tulevaisuuden kanssa.

Ennen sosialistisen maailmanjärjestelmän alasajoa kansainvälisen kommunistisen ja työväenliikkeen taktiikkana oli laajan monopolienvastaisen rintaman rakentaminen. Edelleenkin olemme sitä mieltä, että erilaisten kansalaisjärjestöjen ja kansankerrosten sellainen yhteisrintama pysyy ajankohtaisena tänäkin päivänä. Mutta aivan samoin, kuin teoria sosialistisen ja kommunistisen yhteiskunnan rakentamisesta tulee nostaa uudelle tasolle, tulee yhteisrintaman asettaa itselleen sellainen poliittinen tavoite, joka pureutuu nykyisen aikakauden tärkeimpiin ongelmiin.

Toverit kommunistit!

Tärkeimpänä tehtävänä on tiivistää kommunistien keskinäistä yhteistyötä. Esitämme, että ensimmäisessä vaiheessa alamme vaihtaa keskenämme mielipiteitä uuteen yhteiseen toimintataktiikkaan liittyvistä teoreettisista ja ideologisista kysymyksistä – sekä etäisesti että myös järjestämällä henkilökohtaisia tapaamisia. Sitä varten olisi hyödyllistä saada koolle vähäinenkin määrä kommunisteja eri puolilta Eurooppaa ja mahdollisesti maailman muistakin maista miettimään tosissaan asetettuja kysymyksiä siten, että tuloksena olisi yhteinen asiakirja/arvio nykyisestä luokkataistelutilanteesta. Tässä asiakirjassa me voisimme myöskin asettaa tehtäviä yhteistoimien koordinoimisesta tarkoituksella luoda uusia muotoja koko maailman kommunistien järjestäytymiseksi.

Yleisen epäjärjestyksen ja eriytymisen vaihe on saatava päätökseen. Todella kommunististen voimien on aika viimein yhtenäistyä uutta päättävää hyökkäystä varten maailman pääomaa vastaan.

Kaikkien maiden proletaarit, liitkyä yhteen!

NKP:n puolesta

Sergei Skvortsov
NKP:n KKn
ensimmäinen (pää-) sihteeri

Kommunistien Liiton (Suomi) puolesta

Kalevi Wahrman
KL:n puheenjohtaja

* * * * *

NKP:n ja Kommunistien Liiton puolueseminaari 9.3.2008.

NKP:n seminaarialustus (esitti Sergei Skvortsov)

Arvoisat toverit, ystävät.

Minulla ei ole käytössä kovin paljon aikaa. Siksi en aio esittää mitään varsinaista selostusta, vaan sellaisen suhteellisen lyhyen esitelmän. Tarkoitukseni olisi kertoa aika lyhyesti kansallisen kommunistisen- ja yleensä vasemmistoliikkeen kehityksestä viimeisten vuosikymmenien ja vuosien aikana sekä samalla yrittää hahmotella myös tämän liikkeen nykytilaa ja tulevaisuuden tehtäviä.

Eurokommunismi

Täytyy todeta heti alkuun, että kriisi-ilmiöitä alkoi ilmestyä kansalliseen kommunistiseen liikkeeseen jo kauan ennen perestroikan alkamista. Jo v. 1970 kansallinen kommunistinen liike joutui tekemisiin ns. eurokommunismien ilmiöitten kanssa. Tässä tilanteessa muutamat puolueet omaksuivat linjan, jonka tarkoituksena oli yrittää revisioida marxismi-leninismi. Samanaikaisesti

useissa puolueissa oli havaittavissa samansuuntaisia ilmiöitä. Toisaalta oli kokonaisia puolueita, jotka pyrkivät tähän, mutta monissa muissakin puolueissa ilmeni tämäntyyppisiä ilmiöitä. Ensimmäisenä yrityksenä taistella tätä ilmiötä vastaan oli Espanjan kansojen kommunistisen puolueen perustaminen. Valitettavasti myöhempi vaihe jähdytti tämän prosessin ja sitten perestroikan alettua tilanne muuttui perusteellisesti.

NKP:n johto ajautui revisionismiin

Vanhan NKP:n johto, joka tavallaan johti taistelua kommunistisen liikkeen puhtauden puolesta, siirtyi itse avoimesti revisionistiselle kannalle. Eli käytännössä tapahtui se mistä haaveilivat eurokommunistien sukupolvet. Toveri Gorbatshovin johdolla tätä suuntaa alettiin toteuttaa sekä Neuvostoliitossa, että myös muissa sosialistisissa maissa. Tilanne meni jopa niinkin pitkälle, että vanhan NKP:n johdon tuella alettiin hajottaa kansandemokraattisia liikkeitä Itä-Euroopan maissa. Kävi niin, että 1980 - luvulla marxilais-leniniläiset puolueet Itä-Euroopan maissa jopa lakkasivat olemasta. Vallassa olleet puolueet hyvin nopeasti muuttivat suuntaa ja luopuivat jopa virallisesti marxismi-leninismistä. Esimerkkinä voisinkin mainita entisen Puolan yhtyneen Työväenpuolueen ja Bulgarian kommunistisen puolueen. Näitten puolueiden johdolla näissä maissa toteutettiin sekä pääomaistaminen, että yksityistäminen, mutta myös näiden maiden liittyminen NATO:n jäseneksi.

Kriisi kommunistisessa liikkeessä

Sitten kun vuonna 1991 tiettyjen tapahtumien jälkeen NKP lakkasi olemasta, koitti kansallisen kommunistisen liikkeen yleisen kriisin vaihe. Jos ei nyt lähdetä tarkastelemaan yksityiskohtia, niin yleisesti asiasta voidaan todeta seuraavaa: Lukuisat revisionistiset ainekset, joita toimi puolueissa kaikkina aikoina, ilmoittivat julkisesti tai yksityisesti, että katsokaa: "Sosialistinen kokeilu sosialistisissa maissa ja Neuvostoliitossa on päätynyt ja mitä varten meidän pitäisi jatkaa tätä epäonnistunutta kokeilua". Vastaavasti tietenkin entisen NKP:n johdon taholta ei enää tullut edellisen ajan kaltaisia avustuksia veljespuolueille. Esimerkkinä voisinkin käyttää vaikkapa USA:n Kommunistisen puolueen tapahtumia. Vuonna 1992 suurin osa puolueen kansallisen johdon jäsenistä, jota elintä voidaan verrata poliittiseen toimikuntaan, lähtivät (marssivat) pois puolueesta. Vastaavasti myös huomattava osa keskuskomitean jäsenistä lähti pois puolueesta, mikä tarkoitti sitä, että seuraavassa vaiheessa ei käytännöllisesti katsoen puolueella mitään johtoa enää ollut. Vielä mielenkiintoisempi lainausmerkeissä oli prosessi, joka tapahtui Ison Britannian kommunistisen puolueessa joka käytännöllisesti katsoen hajosi. Perustettiin eräänlainen vasemmistopuolue tai (siitä ei voi edes käyttää sanaa puolue) jonkinlainen epämääräinen vasemmistolainen liike ehkä olisi tarkempi termi. Vastaavia prosesseja tapahtui myös Aasian afrikan ja latinalaisen amerikan maissa. Näiden maiden puolueissa ei ollut olemassa mitään vahvaa marxilais-Leniniläistä ydinjoukkoa ja nämä prosessit mm. vaikuttivat siihen että erityisesti näissä puolueissa marxilainen teoria alkoi jäädä taka-alalle ja alettiin ihannoida erityisesti Che Quevaraa ja Fidel Castroa henkilöinä. Lyhyesti sanoen kysymys oli hyvin epämiellyttävästä ja vaikeasta prosessista, mikä ei tietenkään voinut jatkua loputtomiin.

Tunnus ”yhtenäisyyden puolesta” esti keskustelun

Jokaisessa maassa löytyy sellaisia ihmisiä, jotka eivät voineet tyytyä tähän tilanteeseen ja pyrkivät luomaan marxilais-leniniläisiä puolueita niistä aineksista mitä oli jäänyt jäljelle näissä maissa. Ottamalla huomioon sen, että toisaalta näissä maissa ei ollut mitään selkeitä voimakkaita hahmoja, jotka olisivat voineet asettua tämän kehityksen johtoon, kävi niin, että jokaisessa maassa muodostui useampia kommunistisia ryhmiä. Näin ollen voidaan puhua eräänlaisesta monipuolue- ilmiöstä melkein jokaisessa maassa. Kuten ymmärrätte, tämä moni-puolue järjestelmä ei voi selittyä ainoastaan voimakkailla hahmoilla, voimakkailla yksilöillä. Objektiiivisesti jo tätä ennen vallitsi sellainen tilanne, jolloin erimielisyyksien ei annettu nousta pintaan yhtenäisyyden puolesta tapahtuvan taistelun tunnuksen varjolla.

Ongelmana myös vasemmistolaisuus

Te olette tietoisia siitä, että 1940- luvun loppuvaiheessa kansandemokratian maissa yksinkertaisesti yhdistettiin erilaisilla ukaaseilla kommunistit ja sosialidemokraatit samaan puolueeseen. En tahdo väittää tässä yhteydessä, että kysymys olisi ollut joka kerta nimenomaan jostain Suomen tyyppisistä klassillisista sosialidemokraattisista puolueista. Joka tapauksessa nämä puolueet olivat siinä vaiheessa nimenomaan vasemmistolaisia sosialidemokraattisia puolueita. Mutta joka tapauksessa totuus on se, että tällaisten tavallaan erikarvaisten ainesten yhdistyminen yhteen puolueeseen ei voinut olla vaikuttamatta näiden puolueiden kehitykseen. Voisin jopa väittää, että eräissä puolueissa vallitsi fundamentalistisia virtauksia. Porvarillisessa kirjallisuudessa näitä samoja ihmisiä nimitetään myös stalinisteiksi. Kysymys ei tässä tapauksessa ole ainoastaan Stalinin persoonasta, vaan myös siitä millä tavoin suhtaudutaan yhteiskuntajärjestelmään. Stalinistien virtauksiin voidaan laskea myös maolaiset huolimatta siitä, että viime aikoina maolaisten suhteen on tapahtunut huomattavaa evoluutiota. Eikä kysymys ole ainoastaan siitä yhteiskunnallisesta ihanteesta, joita nämä voimat pitävät oikeina. Käytännön poliittisessa elämässä näille voimille on tänään ominaista pyrkimys viljellä voimakkaasti vallankumouksellista fraseologiaa ja pyrkimys melkein jo huomispäivänä järjestää vallankumous. No Venäjältä esimerkkinä voisin mainita Venäjän Kommunistisen Työväenpuolueen, joka on harva se kuukausi aina nimennyt uuden päivämäärän jolloin Venäjällä tapahtuu uusi vallankumous. Näillä julkilausumilla ei ole ollut mitään vaikutusta hallitsevaan luokkaan, mutta toisaalta tämän tyyppiset julkilausumat ovat yleisesti pilanneet kommunistien imagoa.

Kaikki kommunistiset puolueet eivät ole kommunistisia

Yritetään sitten tarkastella mikä tilanne vallitsee nykyajan kansallisessa kommunistisessa liikkeessä. Toisaalta on olemassa aika huomattava joukko puolueita, jotka käyttävät vain tätä nimeä "Kommunistinen puolue". Tämä on erityisesti luonteenomaista niille kommunistisille puolueille, jotka toimivat entisissä Neuvostoliiton liittotasavalloissa ja entisissä Itä- Euroopan sosialistisissa maissa. Klassisena esimerkkinä voisin mainita Zuganovin johtaman Venäjän Federaation Kommunistisen puolueen. Täytyy heti tunnustaa, että tässäkin puolueessa on olemassa ns. oikeita kommunisteja sekä rivijäsenien, että alemman tason johtajien keskuudessa. Toisaalta jos tarkastellaan niitä ihmisiä, jotka kuuluvat tämän mainitun puolueen ylimpään johtoon ja keskuskomiteaan mielestäni näistä ihmisistä on aika vaikeaa käyttää nimeä kommunistit. Esittelen ihan pienen esimerkin, josta ette ehkä ole ehtineet vielä kuulla. Tämän vuoden toisena maaliskuuta Venäjällä pidettiin ns. presidentin vaalit. Käytännössä tämä tarkoitti hyvin voimakasta vaalivilppiä, jonka tuloksena Medvedev sai vilpin kautta yhtä paljon ääniä kuin hän sai todellisuudessa. Hänen oppositiossa olleet kilpailijansa sekä Zirinovski, että Zuganov ilmoittivat vaalivilpistä. Mitä tapahtui sitten tämän jälkeen? Tapahtui sellaista, että jos esimerkiksi tänään Zuganov ilmoitti vaalivilpistä, niin seuraavana päivänä hän ilmoitti jo valmiutensa tulla mukaan kokoomushallitukseen. Siis toisaalta puolue väittää, että maata hallitsee kansanvastainen järjestelmä, mutta toisaalta taas samainen puolue on valmis tulemaan mukaan hallitsemaan tätä järjestelmää. Samantyyppistä kehitystä tapahtuu myös muidenkin tällaisten puolueiden kohdalla. Nämä puolueet alkavat yhä enemmän muistuttaa sosialidemokraattisia puolueita. Tarkoitan tällä, että ne muistuttavat nimenomaan klassillisia sosialidemokraattisia puolueita, joissa ei vasemmistolaisuudesta ole jäänyt enää muuta kuin rippeitä, vaan tällaisia vasemmistolaisia sosialidemokraattisia puolueita. Siis sanoissa tunnustetaan kommunistinen ideologia ja kannetaan punaisia lippuja. Mutta heti kun avautuu jotain käytännön mahdollisuuksia osallistua maan kansanvastaiseen hallintoon, niin nämä puolueet ovat heti valmiit osallistumaan tähän. Tämä trendi on aika merkittävä nykyajan kommunistisessa ja vasemmistolaisessa liikkeessä yleensä.

Kreikan puolueen roolista

Voisin mainita myös Kreikan kommunistisen puolueen. Tälle puolueelle täytyy antaa kylläkin tunnustus siitä, että aikanaan se arvosteli hyvin voimakkain sanoin sekä perestroikaa yleensä, että Gorbatshovia konkreettisesti. Tämä kaikki tapahtui kylläkin pääosin vuoden 1991 jälkeen. Tämä puolue kuitenkin onnistui säilyttämään huomattavan osan aktiivijäsenistään ja huomattavan osan valitsijoistaan. Vastaavasti tämä puolue nauttii kannatusta vasemmistoliikkeessä. Joka vuosi tämä puolue järjestää erityisiä konferensseja, joihin osallistuu eri vasemmistolaisia puolueita ja näissä konferensseissa vaaditaan mielipiteitä ajankohtaisista poliittisista kysymyksistä. Yleisesti voidaan puhua, että vallitsevina puolueina ovat Zuganovin puolueen kaltaiset puolueet. Kreikan kommunistisen puolueen johdon mielestä mukaan yhteiseen liikkeeseen on otettava mukaan kaikki halukkaat. Eli toisin sanoen tavallaan toistuu Maon aikanaan esittämä ajatus siitä, että pitää antaa kukkia kaikkien kukkien ja että pitää antaa sadan koulukunnan toimia. Mutta toisaalta tämän ideologisen kaikkiruokaisuuden rinnalla jostain syystä meikäläisiä ei tähän toimintaan kutsuta mukaan. Voidaan tässä yhteydessä puhua eräänlaisesta oikeisto-keskustalaisesta suuntauksesta, jonka puitteissa nämä voimat kokoontuvat ja vaihtavat mielipiteitään asioista.

Belgian puolueen roolista

Vastaavasti kuin edellä mainitut puolueet ovat perustaneet oman koordinointi keskuksensa, ovat vastaavan keskuksen perustaneet myös fundamentalistit belgialaisen puolueen muodossa. Tämän belgialais-puolueen kasvot ovat hyvin omalaatuiset siinä mielessä, että ainakin sanoissa nämä ihmiset tukevat maailman vallankumousta. Jos tarkastellaan tämän puolueen asiakirjoja, niin siellä voidaan huomata trotskilaisuuden merkittävä vaikutus. Noin viisi tai kuusi vuotta sitten minulla oli aika terävä keskustelu siitä miten puolue suhtautuu EU:n ja Naton laajentamiseen. Puolue tukee näitä laajentumisia. Tästä huolimatta tämä puolue kokoaa tapahtumiinsa ääri vallankumouksellisia ja näissä tilaisuuksissa keskustellaan siitä miten tulee huomenna kehittämään maailman vallankumous ja miten sitä tullaan toteuttamaan.

Marxilais-leniniläisten voimain yhdistyminen vaikea mutta välttämätön tehtävä

Sitten jos siirrytään asian varsinaiseen ytimeen eli keskustellaan todellisista, oikeista marxilais-leniniläisistä. Täytyy todeta, että tässä kohdassa tilanne on aika epämiellyttävä ja aika vaikea. Todellisia marxilais-leniniläisiä voimia ei kutsuta enemminkin mainitsemieni voimien tilaisuuksiin. Rehellisesti sanoen, jos minut kutsuttaisiin sellaiseen tilaisuuteen, jossa alettaisiin puhua siitä, kuinka erinomaista olisi EU:n laajentaminen entisestään, minä en tuntisi oloani kovin kodikkaaksi sellaisessa ympäristössä. Ilmeisesti sekä objektiivisesti, että erityisesti subjektiivisesti nyt on koettanut aika, jolloin marxilais-leniniläisten voimain pitäisi yhdistää omat voimansa. Tietenkin tämä on hyvin vaikea ja monimutkainen tehtävä. Näin siksi, että johtuen erilaisten tekijöiden vaikutuksesta viime aikoina marxilais-leniniläisen teorian kehitys on ollut hyvin vaikeata. Toisaalta 1980 lopun yhteinen katastrofi on tietenkin vaikuttanut lamaanuttavasti kaikkiin meihin. Monissa rehellisissä ihmisissä on syntynyt sellaisia ajatuksia, että nyt pitäisi jotain tehdä ja pitäisi ehkä luopua jostain tietyistä perustavista periaatteista. Tämä on tietysti hyvin luonnollinen ilmiö. Tietenkin se tosiasia, että perustetaan lukuisia puolueita ja puolueyhmittymiä, joiden ideologia on hyvin pitkälle samankaltainen, ei mitenkään edistä voimien yhdistämistä. Ja onhan se niinkin, että aateveljet pitää vielä löytää. Teknillisesti tämä alkaa olla aika vaikeata, koska suoraan sanoen kansallisessa kommunistisessa liikkeessä monet sen osanottajat eivät enää puhu venäjää. Läheskään kaikki johtajat eivät puhu englantia ja mitä tulee sitten puolueitten kansallisiin asiakirjoihin, niin valitettavasti näitä asiakirjoja on vain näitten puolueitten omilla kielillä. No tietysti huomauttaisin heti, että tämä ei ole nyt mikään aatteellinen este, mutta toisaalta se vaatii kuitenkin ylimääräisiä ponnisteluja.

Marxilais-leniniläiseen aikaan

Vaikka me olemme teidän (Kommunistien liitto, toim. huom.) kanssa naapureita, kuitenkin tarvittiin tiettyä aikaa, ennen kuin aloimme ymmärtää toisiamme. Ja tietysti kun kysymys on sellaisista puolueista, joiden historialliset kohtalot ovat eronneet, näissä tapauksissa tarvitaan entistä enemmän tämäntyyppisiä ponnisteluja. Voin kuitenkin todeta, että huomattava osa tästä taipaleesta on jo takanapäin. Eräissä puolueissa on syntynyt yhteisymmärrystä. Yhteisymmärrystä siitä, että on koordinoitava omia ponnisteluja ja tämä on erityisen tärkeää nimenomaan teoreettisella alalla. Toisaalta tarvitaan myös kiinteämpää informatiivista yhteistyötä ottamalla erityisesti huomioon sen, että nykyajan tiedotusvälineet avaavat siihen erinomaisia mahdollisuuksia. Jos tarkastellaan tässä yhteydessä esimerkiksi NKP:n ja Suomen Kommunistien Liiton välisiä suhteita, jo käytännön tasolla voidaan asettaa kysymys tiettyjen asiakirjojen yhteisestä valmisteleminen, jotka koskettelevat sellaisia käytännön kysymyksiä, kuten esimerkiksi Naton laajentuminen, Kosovon ongelma ynnä muut tämäntyyppiset ongelmat. En mitenkään halua aliarvioida näiden ongelmien merkitystä. Toisaalta me voimme tänään todeta tietyt toimintaperiaatteet. Ja minulla on sellainen vaikutelma, että jo lähitulevaisuudessa me pystyisimme yhdistämään myös meidän aateveljemme ponnistelut muissakin maissa. Kuten tunnettua marxismi-leninismi on kansainvälinen ideologia. Kuten käytäntö osoittaa meillä alkaa olla yhä enemmän yhteisiä tehtäviä ja jo olemassa oleva kokemus osoittaa, että kykenemme toimimaan yhdessä melko hedelmällisesti. Luulen, että tulevaisuus tulee vain vahvistamaan tätä ajatustani.

* * * * *

NKP:n ja Kommunistien Liiton puolueseminaari 9.3.2008.

Kommunistien Liiton seminaarialustus (esitti Heikki Männikkö)

Hyvät toverit, hyvät vieraamme

Tieteellinen perusta

Marxilais-leniniläinen yhteiskuntatiede muodostaa edelleen sen tieteellisen perustan, josta käsin tulee kaikki yhteiskuntamme ilmiöt arvioida.

Muutokset ymmärrettävä tätä tieteellistä perustaa vasten

Maailmamme on 50 vuoden aikana muuttunut perusteellisesti: Sosialismi on kokenut tunnetut taka-iskunsa, voimistuva imperialismi jakaa uudelleen maailmaa myös aseellisesti, työväenluokka on rakenteellisesti muuttunut, työväenluokka kaipaa uutta yhdistävää luokkataistelutaktiikkaa, globaalit ristiriidat kärjistyvät. Kaikki nämä muutokset meidän tulee ymmärtää marxilais-leniniläisen yhteiskuntatieteen kautta.

Luokkataistelutaktiikka, yhteiskunnalliset arviot muuttuvat yhteiskunnan muutoksen mukana

Tänään yksi perusongelma on, että monet kommunistit ymmärtävät marxismi-leninismillä väärällä tavalla. Työväenluokan käytössä on Marxin, Engelsin, Leninin sekä sosialististen maiden tieteellisten tutkimuslaitosten työn tuloksena syntynyt marxilais-leniniläinen yhteiskuntatiede. Sitten meillä on tämän yhteiskuntatieteen kautta tehty arvio kulloisestakin yhteiskunnallisesta tilanteesta. Tämän arvion tulisi elää koko ajan yhteiskunnan muutosten mukana. Hyvin useasti kommunistien piirissä vedotaan sellaiseen yhteiskunnalliseen arvioon, joka ei ole enää ajankohtainen. Ei nähdä, että yhteiskunta ympärillämme muuttuu ja kehittyy ja näitä muutoksia heijastavien arvioiden tulee myös muuttua.

Esimerkkinä työväenluokan muuttuminen

Tästä uudelleen arvioimisesta esimerkkinä olemme Kommunistien Liiton piirissä arvioineet, että tänään työväenluokka on suurempi kuin koskaan aiemmin, käsittäen jopa yli 80 % kansasta. Huomattava osa perinteisestä sivistyneistöstä, toimihenkilöistä ja palvelualojen työntekijöistä kuuluu palkkatyöväkeen ja samalla työväenluokkaan. Toinen kysymys on, että valtaosa nykyisestä työväenluokasta ei tunne omaa luokka-asemaansa. Yksi tehtävämme onkin tehdä työtä, että työväenluokka oppii tunnistamaan itsensä yhteiskuntaluokkana

Missä ovat ne kommunistit, jotka näkevät muutoksen marxilaisessa valossa?

Lukuisille marxilaisille ryhmille ja puolueille on ongelmana, että marxilaista tiedettä ei kyetä ottamaan politiikan työkaluksi. Euroopassa toimii jopa satoja Marxilaisia puolueita ja ryhmiä, jotka jossain muodossa olivat olemassa jo vuosikymmenet sitten. Ne määrittivät linjaansa silloisten auktoriteettien ja suuntausten mukaan. Vaikeuksien ilmeneminen kommunistisessa- ja työväenliikkeessä nosti silloin esiin lukuisia erilaisia virtauksia. Nämä samat virtaukset ovat olemassa tänäänkin yrittäen ratkaista silloin omaksumansa linjan pohjalta tämänpäivän ongelmia. Se ei toimi. Tämän päivän ongelmat ovat aivan toisenlaiset. Siksi ne tulee ratkaista kylläkin marxilaisen tieteen avulla, mutta käymällä käsiksi tämän päivän kysymyksiin.

On kysyttävä, missä ovat ne "kommunistit", jotka hakevat marxilais-leniniläisen tieteen kautta ratkaisuja tämän päivän kysymyksiin?.

Sosialismin hajoaminen marxilaisen tieteen näkökulmasta

Yksi tärkeimmistä kysymyksistä, jota emme voi ohittaa, on "Miksi sosialistinen järjestelmä koki tunnetut taka-iskunsa ja johti kommunistisen ja työväenliikkeen luokkataistelutaktiikan pysähtymiseen"? Tätä ratkaisematta emme selviä eteenpäin. Tämän ratkaisu antaa avaimen monen muun kysymyksen ratkaisuun.

Jo 90-luvun alkupuolella arvioimme tätä kysymystä. Silloin esitimme kysymyksen: Kun sosialismi kehittyi 70 vuotta saavuttaen suuria voittoja tieteen, talouden ja yhteiskuntapolitiikan alueella ja kykeni torjumaan kaikki vastustajien taloudelliset, sotilaalliset ja ideologiset hyökkäykset, niin miksi se ei kyennyt torjumaan 80-luvun poliittista ja ideologista hyökkäystä.

Jo silloin arvioimme, että kyse ei voinut olla pelkästään joidenkin ideologisista tai poliittisista harharetkistä, salalaliitosta tai poliittisista yms. virheistä. Nämä kaikki olisi kyllä kyetty torjumaan. Päädyimme arvioon, että sosialismin kaltaisen maailmanjärjestelmän taantuminen oli mahdollista vain, että sen taustalla vaikuttivat talouden, yhteiskuntakehityksen ja luokkataistelun lainalaisuudet, joita ei osattu ennakkoon arvioida, jotka ehkä hämärästi nähtiin, mutta joille ei voitu mitään. Aikamme säästämiseksi tuon esiin joitain pääkohtia miten tänään Kommunistien Liitossa näemme tämän kysymyksen:

a) 1900-luvun sosialismi perustui perinteiseen tehdastyöväenluokkaan, joka hallitsi tehdasteollisuutta ja sen varaan rakentuvaa tuotantoa. Reaalinen sosialismi kykeni kilpailemaan kapitalismin kanssa niin pitkään, kuin tämäntyyppinen teollisuus muodosti tuotantoelämän perustan. Mutta tuotantovoimien kasvu toi mukanaan automaattisen tietojenkäsittelyn ja sen soveltamisen tuotantoon. Tämä oli tuotantovoimien kehitykselle yhtä vallankumouksellinen hyppäys, kuin 200 vuotta aiemmin siirtyminen manufaktuuri tuotannosta koneelliseen tehdasteollisuuteen. Tällaisessa tilanteessa kapitalismi markkinatalouteen sisältyvän arvovain vaikutuksesta kykeni hyvin nopeasti soveltamaan tuotantoon uusia menetelmiä, mikä antoi lisää voimaa kapitalismille.

b) Sosialistinen maailmanjärjestelmä ja etenkin Neuvostoliitto noudattivat talouden ohjauksessa keskitettyä suunnitelmataloutta. Kuitenkin, kun Neuvostotalouden piirissä toimi 70- luvulta jo satojatuhansia yrityksiä, tuotti niiden keskitetty ohjaaminen ongelmia tilanteessa, jossa taktiikkana oli kilpailu kapitalismin kanssa ja olisi tullut kyetä nopeaan päätöksentekoon ja taloudelliseen operointiin. **Tässä nimenomaisessa historiallisessa tilanteessa kapitalismi osoittautui paremmaksi.** Tässä yhteydessä haluan todeta, että näistä ongelmista huolimatta suunnitelmatalous kuuluu sosialistiseen ja kommunistiseen yhteiskuntaan ja osoittaa kyllä vielä voimansa Neuvostoliitossa tätä ongelmaa yritettiin korjata siten, että otettiin käyttöön erilaisia taloudellisia kannustimia jo 50- luvulta lähtien mm. maatalouden piirissä ja sitten myöhemmin muun kansantalouden alueella. Talouselämän johtoon alettiin kouluttaa pelkästään talouden asiantuntijoita vailla syvällisempää ideologista asiantuntemusta. Jälkeenpäin katsoen nämä toimenpiteet pikemminkin lisäsivät sosialistisen yhteiskunnan ongelmia, koska taloudelliset vipusimet loivat vääränlaista kuvaa sosialismin tavoitteista ja arvoista. Myöskään puhtaat talouden asiantuntijat eivät aina vaikeissa tilanteissa ottaneet talouden ohjauksessa huomioon sosialismin periaatteita. Alkoi muodostua varjotaloutta ja sen mukana myös sellainen sosiaalinen ryhmä t. kerros, jolle kasaantui varjotalouden avulla hankittua rahaa.

c) Kolmanneksi nostaisin esiin tärkeän ideologisen kysymyksen. Marx ja kommunistit puhuivat jo varhain kommunistisesta yhteiskunnasta. Kirjassaan Gothan ohjelman arvostelua Marx osoitti kommunistisen yhteiskunnan kehityksen jakautuvan alempaan ja korkeampaan vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa säilyvät pitkään kapitalismita perityt ongelmat. Sitten kommunismin korkeammasta vaiheesta Marx toteaa mm. että työ ei ole enää toimeentulokeino vaan siitä tulee ensimmäinen elämäntarve. Ja vasta sen jälkeen yhteiskunta voi kirjata lippuunsa "jokaiselle kykyjensä mukaan, jokaiselle tarpeidensa mukaan".

Tänään voimme todeta, että kommunistisen yhteiskunnan ensimmäistä vaihetta toteutettiin menestyksellisesti sosialistisen maailmanjärjestelmän piirissä. Neuvostoliitossa saavutukset kansantalouden, tieteen, koulutuksen ja sosiaalisen hyvinvoinnin alueilla olivat valtavat. Mutta teoreettinen käsitys sosialismista ja kommunismista ei juurikaan muuttunut. Kaikki ne 50-80-luvuilla suomenkielelle venäjältä käännetty marxilaisen filosofian ja taloustieteen oppikirjat näkevät sosialistisen yhteiskunnan keskeisenä tavoitteena tuotannon, kulutuksen ja materiaalsen hyvinvoinnin jatkuvan lisäämisen. Teoriaa sosialistisen ja kommunistisen yhteiskunnan rakenteesta ja keskinäissuhteesta ei juurikaan kehitetty eteenpäin siitä, mitä Marx totesi Gothan ohjelman arvostelussaan, vaikka yhteiskunta ympärillä kehittyi valtaisoin askelin.

Meillä on tunnus, jossa lukee: "voittoisa työväenluokka tukeutuu sosialismiin". Tällä tarkoitamme sitä, että tulee olla perusteltu tavoiteltava sosialistinen päämäärä jonka puolesta tehdään pitkällä tähtäimellä työtä. Silloin myös välitavoitteet saadaan toteutettua ja saavutetaan voittoja. Sosialismin alkuaikoina, kun talous ja aineellinen hyvinvointi olivat hyvin alhaisella tasolla, oli luonnollista, että sosialismin tavoiteasettelussa etusijalla olivat yhteiskunnan aineellisen perustan ja hyvinvoinnin kehittäminen. Valtio ja vallankumous-teoksessaan Lenin kirjoitti: "Poliittisesti ero kommunismin ensimmäisen eli alemman vaiheen ja toisen eli korkeamman vaiheen välillä tulee ajan oloon todennäköisesti valtavan suureksi, mutta nyt kapitalismin aikana olisi sen julistaminen naurettavaa". Tänään tiedämme, että yhteiskuntakehitys on tuottanut toimeentulokysymysten rinnalle uusia globaaleja ristiriitoja, joiden ratkaiseminen on välttämätöntä ihmiskunnan selviytymisen ja hyvinvoinnin kannalta. Tässä viitataan vaikkapa ilmastomuutokseen, ekokatastrofiin t. pandemioiden. Sosialismin ja kommunismin teorian olisi tullut kehittyä ja kyetä sovittamaan yhteen aineellisen hyvinvoinnin kehittämisen kysymykset muiden yhteiskunnallisten kärjistyvien ristiriitojen kanssa. Tähän ei kyetty eikä meistä kukaan kyennyt tätä kysymyksenasettelua vielä 80-luvulla muotoilemaan.

Alkuperäinen sosialismin ihanne aineellisen hyvinvoinnin jatkuvasta kasvusta ei enää kyennyt mobilisoimaan joukkoja eikä se paljoakaan poikennut siitä mihin kapitalismi kykeni.

Näyttää lähinnä siltä, että myöskään sosialismin oloissa yhteiskunta ei kyennyt sopeutumaan poliittisesti alati kasvaviin tuotantovoimiin. toimeentulokysymysten lisäksi sosialismille ei osattu esittää uutta selvää funktiota. Arasteltiin tässä, koska muutokset sosialismin kehittämiseksi olisivat tuoneet keskipitkälläkin tähtäimellä muutoksia tavalliseen arkielämään. Tilannetta ohjasi marxilaisen talous- ja yhteiskuntatieteen hyvin tuntema tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden vastaavuuden laki. Kun sosialismia ja kommunismia kehittämällä ei osattu tai uskallettu etsiä vastaavuutta kasvaneiden tuotantovoimien kanssa oli edessä paluu kapitalismiin.

Socialismin romahdus oli lähinnä väistämätön. Kun aiemmin sosialistinen maailmanjärjestelmä oli kyennyt olemassaolollaan estämään uuden imperialismin esiintulon, huomattiin imperialismin keskuksissa reaaliajassa sosialismin kasvanut epävarmuus. Kapitalistiblokkien toimet maailman uudelleenjakamiseksi alkoivat uudelleen ja kehitettiin tätä tukeva uusliberalistinen talouspolitiikka. Ja Neuvostoliitossakin oli kasvaneen varjotalouden kautta muodostunut se sosiaalinen joukko, jolla oli rahaa ja näkemys siitä miten sosialistinen omaisuus voidaan kapitalisoida kapitalistiseksi omaisuudeksi. Tämä joukko otti iloiten vastaan uusliberalistisen politiikan ja oikeastaan kukaan ei asettunut todelliseen vastarintaan.

Yksi johtopäätös

Monet kommunistit esittävät tämän sosialismin hajoamiseen johtaneen prosessin yhteiskunnallisten toimihenkilöiden t. puolueiden virheiden ja petturuuden kautta. Todellisuudessa yhteiskuntapolitiikan laajemmat lainalaisuudet olivat prosessin varsinainen sisältö ja se miten tässä yhteiskunnalliset toimihenkilöt toteuttivat tätä kehitysprosessia muodosti yhteiskuntakehityksen ilmenemismuodon. Missään tapauksessa tämä ei tarkoita sitä, että vääriä ja jopa rikollisia ratkaisuja tehneet poliitikot tulisi vapauttaa vastuusta. Kyllä he ovat verrattavissa sotarikollisiin.

Mutta näkemällä sosialismin hajoamiseen johtanut kehitys luokkataistelun ja yhteiskuntapolitiikan lainalaisuuksien seurauksena, on meidän huomattavasti helpompi arvioida uutta kapitalisminvastaista luokkataistelutaktiikkaa. Tällainen arvio tuo kaikki kommunistit samalle lähtöviivalle. Enää ei ole syytä etsiä huonoon kehitykseen johtaneita syitä toistemme virheistä, vaan voimme paneutua tämänhetken tilanteen ja toimintataktiikan analyysiin.

Nykyisen aikakauden luonne

Vastavoiman puuttuessa jakavat kapitalistiblokit uudelleen maailman taloudellisia voimavaroja ja markkinoita. Ne siirtävät suurtuotantoa kehitysmaihin käyttäen hyväksi niiden halpaa työvoimaa. Kyse on uudesta imperialistisesta vaiheesta. Tämä kehitysvaihe on vielä nousevaa. Markkinoita, työvoimaa ja alueita, jonne voi laajentua löytyy vielä pitkään. Mutta samalla myös yhteiskunnalliset ristiriidat kärjistyvät. Vanhoissa teollisuusmaissa tilanne kärjistyy työpaikkojen siirtyessä halvempiin maihin. Uusissa teollistuvissa maissa, vaikka toimeentulo kohoakin pyrkivät kapitalistit laskemaan toimeentulorajaa alle työvoiman todellisen arvon. Luokkataistelun kärjistymisenä tämä ilmenee jo nyt mutta viimeistään silloin, kun nykyinen imperialistinen vaihe saavuttaa kypsyytensä ja kokee ensimmäisen maailmanlaajuisen liikatuotantopulansa. Siinä myös piilee kapitalismin määrällisten rajojen loppuminen. Sen jälkeen ei enää löydy alueita jonne laajentua. Lisäksi nykyisenkaltaisen markkinatalouden seinä tulee vastaan toiselta suunnalta. Kulutusta ja tuotantoa on alettava säädellä mm. ekokatastrofin torjumiseksi.

Nykyisessä tilanteessa meidän kommunistien on istuttava neuvottelupöytään ja alettava kehitellä luokkataistelutaktiikkaa niistä lähtökohdista, jotka nykyaika meille asettaa ottamalla huomioon

mm. sen, että työväenluokan rakenne on muuttunut, globaalit yhteiskunnalliset ristiriidat kärjistyvät ja työkansan hyvinvointia tulee kehittää nämä tekijät huomioiden.

On täysin meistä kiinni se voimmeko alkaa nimittää nykyistä aikakautta "**imperialismin väliaikaisen restauraation ja työväenluokan uudelleen järjestäytymisen aikakaudeksi**".

Lyhyesti uuden taktiikan perusteista

Ilman selkeää tieteellisesti perusteltua sosialistista tulevaisuutta emme kykene keräämään itsellemme sitä voimaa, jolla jaksamme järjestää uutta luokkataistelua. On nähtävä yhteiskunnan sosialistinen ja kommunistinen suunta, joka ottaa huomioon ihmisen hyvinvoinnin ja yhdistää tämän taisteluun globaalisten uhkien torjumiseksi. Tämä on kommunistien tehtävä. Tieto sosialistisesta tulevaisuudesta ei kuitenkaan kaikissa tilanteissa organisoi joukkoliikettä. Tarvitaan liike, joka toimii välittömien ajankohtaisten sellaisten tavoitteiden puolesta, jotka eivät ole ristiriidassa yhteiskunnan sosialistisen tulevaisuuden kanssa.

Ennen sosialistisen maailmanjärjestelmän alasajoa kansainvälisen kommunistisen ja työväenliikkeen taktiikkana oli monopolienvastaisen yhteisrintaman rakentaminen. Edelleenkin me Kommunistien Liitossa katsomme, että erilaisten kansalaisjärjestöjen ja kansankerrosten yhteisrintama sopii nykypäivään. Mutta aivan samoin, kuin ajatus sosialistisesta ja kommunistisesta yhteiskunnasta tulee nostaa uudelle tasolle, tulee yhteisrintaman ottaa sellainen poliittinen tavoite, joka pureutuu kaikkiin nykypäivän ongelmiin. Meillä Suomessa yritämme kehittää **Suomen Työväenpuoluetta**, joka kerää erilaisia työkansaa edustavia voimia rakentamaan poliittista vaihtoehtoa nykyiselle kovalle uusliberalistiselle politiikalle. Tätä ajatusta emme markkinoi malliksi muille. On aina kussakin tilanteessa erikseen harkittava, miten organisoimme laajan joukkotyön.

Tärkeimpänä tehtävänäämme on tiivistää kommunistien keskinäistä yhteistyötä ja neuvonpitoa. Ensimmäisenä tehtävänäämme voisi olla saada koolle vähäinkin määrä kommunisteja eri puolilta Eurooppaa miettimään tosissaan näitä kysymyksiä.